

دموکراسی و تعلیم و تربیت

(چیستی و چگونگی نقش تعلیم و تربیت در ترویج دموکراسی)

با مقدمه‌ای از

دکتر میرعبدالحسین نقیب‌زاده

تألیف:

دکتر سیدرضا بلاغت

(عضو هیأت علمی دانشگاه سیستان و بلوچستان)

انتشارات آوای نور

تهران - ۱۳۹۲

سرشناسه	: بلاغت، سیدرضا، ۱۳۵۹ -
عنوان و نام پدیدآور	: دموکراسی و تعلیم و تربیت : (چستی و چگونگی نقش تعلیم و تربیت در ترویج دموکراسی) / یا مقدمه‌ای از میرعبدالحسین تقیب‌زاده ؛ تألیف سید رضا بلاغت.
مشخصات نشر	: تهران : آوای نور، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری	: ۲۰۰ ص.
شابک	: 978-600-309-024-8
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
موضوع	: دموکراسی و آموزش و پرورش
شناسه افزوده	: نقیب‌زاده جلالی، میر عبدالحسین، ۹۳۱۶ - ، مقدمه‌نویس
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۲ ۸۸۸/۷۱LC
رده بندی دیویی	: ۳۷۰/۱۱۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۰۹۵۹۴۹

دموکراسی و تعلیم و تربیت

تألیف: دکتر سید رضا بلاغت

ناشر: انتشارات آوای نور

صفحه‌آرا: منیرالسادات حسینی

چاپ اول ۱۳۹۲

تیراژ: ۲۰۰۰ جلد

صحافی: نشاط

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۰۹-۰۲۴-۸

تهران- انقلاب- خیابان ۱۲ فروردین- خیابان شهیدوحید نظری- پلاک ۹۹

تلفن: ۶ - ۶۶۹۶۷۳۵۵ / نمابر: ۶۶۴۸۰۸۸۲ / همراه: ۰۴۵۵۷ - ۰۹۱۲۲۰

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است.

فهرست مطالب

۱۱.....	مقدمه
۱۳.....	سراغاز
۱۹.....	فصل اول: دموکراسی
۱۹.....	دموکراسی سیاسی و دموکراسی اجتماعی
۲۱.....	دموکراسی و دیکتاتوری
۲۴.....	دموکراسی و حقوق انسانی
۲۶.....	دموکراتیک شدن
۳۴.....	دموکراسی به مثابه‌ی سبک یا روش زندگانی
۴۷.....	فصل دوم: تعلیم و تربیت
۴۷.....	ماهیت تعلیم و تربیت
۵۱.....	تعاریف تعلیم و تربیت
۵۲.....	مراحل تعلیم و تربیت
۵۷.....	فصل سوم: چستی نقش تعلیم و تربیت در ترویج دموکراسی
۵۷.....	سقراط و افلاطون
۶۰.....	دکارت

۷۰	 روسو
۷۵	 کانت
۷۹	 دیویی
۸۵	فصل چهارم: چگونگی نقش تعلیم و تربیت در ترویج دموکراسی
۸۵	 نقش تعلیم و تربیت در ترویج آزادی
۸۸	 پرهیز از تلقین
۹۳	 پرهیز از تحمیل انضباط و برنامه ی درسی
۹۴	 نظریه ی دیالوگ
۹۶	 خود فرمانی یا استقلال
۹۹	 کاهش بروکراسی و تمرکز
۱۰۲	 نگاهی به آموزش و پرورش ایران
۱۰۵	 نقش تعلیم و تربیت در ترویج برابری
۱۰۸	 برابری جنسیتی
۱۱۰	 کمک های دولتی
۱۱۰	 ترویج و گسترش آموزش بزرگسالان
۱۱۲	 برنامه ی درسی چندفرهنگی
۱۱۳	 آموزش زبان محلی و مادری
۱۱۴	 نگاهی به آموزش و پرورش ایران
۱۱۷	 نقش تعلیم و تربیت در ترویج مشارکت و همکاری

۱۱۹	مدل‌های مشارکت
۱۲۲	یادگیری مشارکتی
۱۲۴	همکاری مدارس و دانشگاه‌ها
۱۲۵	تدریس گروهی
۱۲۷	جامعه‌ی یادگیری
۱۲۸	یادگیری مبتنی بر همکاری
۱۲۹	نگاهی به آموزش و پرورش ایران
۱۳۷	نقش تعلیم و تربیت در ترویج انتخاب و تصمیم‌گیری
۱۳۹	کاهش تمرکز
۱۴۲	تصمیم‌گیری جمعی در مدارس
۱۴۳	گروه‌های یادگیری فعال
۱۴۴	انتخاب رشته و شغل
۱۴۵	نگاهی به آموزش و پرورش ایران
۱۴۹	نقش تعلیم و تربیت در ترویج خردورزی
۱۵۰	تفکر تحلیلی
۱۵۱	رشد عقلانیت یا تفکر انتقادی
۱۵۱	روش بحث و گفت‌وگو
۱۵۳	دیالکتیک
۱۶۳	روش دکارتی

۱۶۷	نگاهی به آموزش و پرورش ایران
۱۶۸	نقش تعلیم و تربیت در ترویج بردباری و مدارا
۱۷۰	احترام به دیگر نظرات (مدرسه در مقام گوش شنوا)
۱۷۱	نگاهی به آموزش و پرورش ایران
۱۷۲	نقش تربیت در ترویج قانون‌مندی
۱۷۳	آموزش شهروندی
۱۷۴	بازی
۱۷۶	نگاهی به آموزش و پرورش ایران
۱۷۹	فصل پنجم: باهم‌نگری و نتیجه‌گیری
۱۸۹	منابع

دموکراسی از دیدگاه سیاسی، نظامی است که تکیه‌اش بر مردم و نقش فعال آن‌هاست. به گفته لینکلن، دموکراسی فرمانروایی مردم، از سوی مردم، و برای مردم است. اما نکته بنیادی این است که کارایی یا ناکارایی، و عیب یا هنر این نظام سیاسی بسته و وابسته است به شایستگی یا ناشایستگی مردم آن. از این روست که با آن که دموکراسی را رویارویی نظام‌های خودکامه می‌نامند، مردانی چون استوارت میل و آلکسی دو توکویل، بر خطر آن گونه خودکامگی که می‌تواند درست از خود دموکراسی و نقش مردمی که از شایستگی‌های لازم برخوردار نیستند برخیزد، تأکید کرده‌اند.

این چگونگی نشان و گواه آن است که نه تنها اهمیت منش و روش زندگانی مردم یک جامعه بسی بیش از ساختار سیاسی آن است، بلکه حتی اهمیت ساختار سیاسی یک جامعه را باید بیش از هر چیز با نظر داشتن به نقش و تأثیر آن در پرورش و پدید آوردن این روش و منش، سنجید. مردانی چون جان دیویی و کارل پوپر برتری دموکراسی را بر دیگر قسم‌های حکومت، درست در همین زمینه می‌بینند و به همین معیار می‌سنجند. دیویی می‌گوید دموکراسی نه هدف بلکه وسیله است؛ وسیله -

ای برای پرورش منش دموکراتیک. از این دیدگاه دموکراسی، بیش از آن که یک روش حکومت باشد، یک روش زندگانی است؛ روشی که باید به متن و بافت زندگی اجتماعی راه یابد. او حتی کارایی سیاسی دموکراسی را نیز در گرو همین چگونگی دانسته، بر آن است که دموکراسی اگر به بافت زندگی راه نیابد بلکه فقط در سطح نظام سیاسی بماند، پس شکستنده و ناپایدار خواهد بود.

از میان جملات منش دموکراتیک باید به ویژه بر چگونگی‌هایی چون همکاری، مسئولیت‌پذیری، داشتن اندیشه باز، و بیش از همه، پذیرفتن حق متفاوت بودن برای دیگران و از این رو، حالت بردباری تأکید کرد. دستیابی به این چگونگی‌ها، تنها در پرتو تربیتی که هم از آغاز بر این ارزش‌ها تکیه می‌کند، ممکن می‌گردد؛ ارزش‌هایی که محیط زندگانی کودک از خانواده گرفته تا مدرسه و جامعه، نماینده و بازتاب آن‌ها باشد.

کوشش دکتر بلاغت، روشنگری هر چه بیشتر این نکته‌ها و نشان دادن چگونگی واقعیت یافتن این ارزش‌هاست. با آرزوی توفیق ایشان.

میر عبدالحسین نقیب‌زاده

۹۰/۹/۲۳